

Załącznik

do Uchwały Nr XVII/94/2016

Rady Gminy Lisewo

z dnia 2 marca 2016 roku

Gminny Program Wspierania Rodziny

na lata 2016 – 2018

I. Wprowadzenie

Rodzina, to naturalne środowisko wychowawcze dziecka, które wpływa na jego osobowość, przekazując mu swój system wartości, tradycje, ukierunkowując jego aktywność i postępowanie na całe życie. Prawidłowo funkcjonująca rodzina, konsekwentnie i z powodzeniem spełniająca swoje zadania, stanowi dla swych członków, przede wszystkim dzieci, źródło poczucia własnej wartości i bezpieczeństwa. Problemy występujące w rodzinie często są złożone i wymagają interdyscyplinarnych rozwiązań. Szczególnej uwagi wymagają dzieci i młodzież z rodzin niewydolnych wychowawczo. Dysfunkcje rodziny, spowodowane w głównej mierze uzależnieniami, przyczyniają się do powstawania znacznych strat rozwojowych dzieci żyjących w tych rodzinach. Niewydolność rodziców zaburza zaspokajanie podstawowych potrzeb rozwojowych dziecka, prowadzi między innymi do niepowodzeń szkolnych oraz izolacji społecznej.

Rozwój emocjonalny i intelektualny młodego pokolenia zależy od prawidłowo spełnianej funkcji przez środowisko rodzinne. Niskie dochody rodziny, powodujące sytuacje, w których nie będzie ona w stanie własnym staraniem zaspokajać podstawowych potrzeb życiowych, to tylko jeden z czynników prowadzących do wykluczenia społecznego. Dodatkowymi problemami są często alkoholizm, narkomania, przemoc, przestępczość, demoralizacja i niedostosowanie społeczne. Rodzina, jako naturalne środowisko rozwoju dziecka, przeżywając trudności w opiekowaniu się i wychowywaniu dzieci, wymaga wsparcia dla dobra nie tylko dzieci, ale też wszystkich jej członków. Przywrócenie prawidłowego funkcjonowania rodzin jest też największym zyskiem dla społeczności lokalnej, w każdej sferze życia.

Podstawowym założeniem Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2016 – 2018 jest utworzenie spójnego systemu wsparcia rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych, w celu przywrócenia im zdolności do wypełniania tych funkcji, poprzez pracę z rodziną oraz zapewnienie pomocy w opiece i wychowaniu dzieci.

Realizowane w ramach niniejszego Programu zadania koncentrować będą się na całej rodzinie, również w sytuacjach, gdy dziecko umieszczone zostanie poza rodziną biologiczną, w celu umożliwienia mu powrotu do tej rodziny.

Zadania przyjęte do realizacji w ramach niniejszego Programu są spójne z kierunkami działań przyjętymi w szczególności w następujących aktach prawnych:

- ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej,
- ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej,

II. Adresaci

Adresatami Programu są dzieci i rodziny z terenu gminy Lisewo, a w szczególności rodziny przeżywające trudności w sferze opiekuńczo – wychowawczej, w których wychowują się dzieci oraz rodziny, których dzieci umieszczone zostały w pieczy zastępczej.

III. Diagnoza

Pod opieką Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Lisewie aktualnie znajdują się 196 rodzin, z czego 4 rodziny z problemami opiekuńczo – wychowawczymi, co stanowi 2,04% rodzin korzystających z pomocy społecznej.

W rodzinach tych wychowuje się 9 dzieci. Ośrodek Pomocy Społecznej w 2015 roku zatrudnił 2 asystentów rodziny, pod opieką, których znajdowało się 7 rodzin, w których zamieszkiwało 20 dzieci.

Tabela nr 1: Struktura rodzin z dziećmi objętych pomocą Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Lisewie.

rodziny	liczba rodzin
z jednym dzieckiem	26
z dwojgiem dzieci	48
z trojgiem i więcej dzieci	38
niepełne	15

źródło: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Lisewie.

Najczęstszym powodem korzystania przez rodziny ze świadczeń pomocy społecznej są niskie dochody, bezrobocie, a także bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych i w prowadzeniu gospodarstwa domowego. Z uwagi na sytuację ekonomiczną – gospodarczą gminy Lisewo oraz ubogą infrastrukturę, osoby w wieku produkcyjnym nie mają szans na zdobycie zatrudnienia na terenie gminy. Udział osób bezrobotnych z terenu gminy Lisewo w ogólnej liczbie osób bezrobotnych w Powiecie Chłmińskim wynosi 11,0% % (źródło: PUP w Chłmińsku, stan na grudzień 2015 r.)

Tabela nr 3: Powody do korzystania przez rodziny ze świadczeń pomocy społecznej.

	Powody do korzystania przez rodziny ze świadczeń pomocy społecznej				
	ubóstwo	bezrobocie	bezradność w sprawach opiekuńczo - wychowawczych	Przemoc w rodzinie	niepełnosprawność
Liczba rodzin	89	139	4	14	43

źródło: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Lisewie.

Dzieci w wieku przedszkolnym, mogą uczęszczać w Gminie Lisewo do Przedszkola w Lisewie , Oddziału przedszkolnego w Krusinie i Niepublicznego punktu przedszkolnego w Krusinie.

Tabela nr 4: Struktura placówek przedszkolnych w gminie z uwzględnieniem ilości dzieci do czasu wypełniania obowiązku szkolnego (wg stanu na dzień 30 września 2015 roku).

	Gminne Przedszkole	Oddział Przedszkolny Krusin - klasa „0”	Punk Przedszkolny – niepubliczny Krusin	Razem
Liczba dzieci	92	19	15	126

źródło: Inspektor Oświaty w Lisewie.

Realizację obowiązku szkolnego – gmina Lisewo, jako organ prowadzący szkół – zabezpiecza mieszkańcom w 2 szkołach podstawowych i w jednym gimnazjum.

Tabela nr 5: Uczniowie szkół podstawowych i gimnazjum w gminie (wg stanu na dzień 30 września 2015 roku)

	Gminne Gimnazjum	Szkoła Podstawowa Lisewo	Szkoła Podstawowa Krusin
Liczba dzieci	152	260	99

źródło: Inspektor Oświaty w Lisewie.

Tabela nr 6: Ilość dzieci objętych dożywianiem w wieku przedszkolnym , w tym w ramach rządowego programu „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” w okresie I – IX 2015 r.

	Gminne przedszkole	Szkoła Podstawowa Krusin klasa „0”
Liczba dzieci	27	3

źródło: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Lisewie.

Tabela nr 7: Ilość uczniów szkół podstawowych i gimnazjalnych w gminie Lisewo objętych dożywianiem, w tym w ramach rządowego programu „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” w okresie od IX 2015 roku.

	Szkoła Podstawowa Lisewo	Szkoła podstawowa Krusin	Gminne Gimnazjum
Liczba dzieci	87	21	45

źródło: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Lisewie.

Tabela nr 8. Ilość uczniów szkół podstawowych gimnazjum i ponadgimnazjalnych w gminie Lisewo objętych stypendiami socjalnymi (dane za rok szkolny 2015/2016).

	Szkoła Podstawowa Lisewo i Krusin	Gminne Gimnazjum	Liceum Technikum
--	--------------------------------------	------------------	---------------------

			Zasadnicze Zaw.
Liczba dzieci	79	24	26

źródło: Inspektor Oświaty w Lisewie.

Dzieci i młodzież, w szczególności z rodzin dotkniętych problemami socjalnymi, tj. ubóstwo i bezrobocie mają możliwość korzystania z zajęć pozalekcyjnych i pozaszkolnych w dwóch świetlicach wiejskich w celu zagospodarowania im czasu wolnego oraz pomocy w nauce.

Tabela nr 9: Działalność świetlic wiejskich z uwzględnieniem liczby uczniów szkół podstawowych i gimnazjalnych w gminie Lisewo korzystających z zajęć świetlicowych (wg stanu na dzień 30 września 2015 roku).

	Świetlica wiejska Lisewo	Świetlica wiejska Pniewite
Liczba dzieci	80	30

źródło: Opiekunowie Świetlic.

Tabela nr 10. Ilość rodzin wymagających wsparcia Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Lisewie z powodu przemocy, uzależnień, problemów opiekuńczo-wychowawczych i ubóstwa

rok	Liczba rodzin				
	Powody wsparcia				
	ubóstwo	problemy opiekuńczo – wychowawcza	alkoholizm	narkomania	przemoc
2015	89	4	16	0	14

źródło: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Lisewie, Gminna Komisja ds. Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Zespół Interdyscyplinarny.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Lisewie prowadzi pracę z rodzinami z problemem uzależnień poprzez kierowanie w/w osób do GKRPA i Zespołu Interdyscyplinarnego. W ramach działalności Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Lisewie (GKRPA) prowadzone były działania interwencyjno – motywacyjne w 13 rodzinach, w których zamieszkiwało 20 dzieci. Komisja skierowała na leczenie farmakologiczne w Ośrodku Zdrowia w Lisewie 3 osoby. 5 osób skierowała na terapię do punktu konsultacyjnego i przesłała 1 wniosek do Sądu o przymusowe leczenie. Na leczenie szpitalne z uzależnienia alkoholowego Sąd w Chełmnie skierował 1 osobę. W ramach działalności Zespołu Interdyscyplinarnego ds. przemocy oraz grup roboczych w 2015 roku objęto 14 rodzin, w których zamieszkiwały 54 osoby: w tym 15 dzieci. W oparciu o powyższe działania założonych zostało 14 Niebieskich Kart, z czego w 8 przypadkach procedura NK została już zakończona, natomiast pozostałych 6 kart w dalszym ciągu podlega nadzorowi. W jednym przypadku Zespół podjął decyzję o przesłaniu wniosku do Sądu Rejonowego w Chełmnie o wgląd w sytuację rodziny.

W punkcie konsultacyjnym dla osób uzależnionych, działającym przez cały rok dwa razy w miesiącu (1 i 3 środę) przy świetlicy środowiskowej w Lisewie uczestniczyło 16 osób w tym 9 osób systematycznie, ponadto udzielono 78 porad.

Na rzecz rodzin realizowane są działania wspierające, polegające na udzielaniu osobom doświadczającym przemocy wyczerpujących informacji o możliwościach uzyskania wsparcia zarówno pod względem prawnym, zdrowotnym jak i finansowym, a w razie konieczności kierowaniu tych osób i dzieci na grupy wspierające.

Aktualnie w placówkach opiekuńczo – wychowawczych przebywa 1 dziecko z terenu gminy, a 9 dzieci przebywa w rodzinach zastępczych. Z tytułu pobytu dziecka w rodzinie zastępczej Gmina ponosi odpłatność za dwoje dzieci. Poniesione koszty pobytu dzieci w rodzinach zastępczych za 2015 rok wyniosły 4.626 zł.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Lisewie współpracuje z rodziną biologiczną, z której dziecko zostało umieszczone w placówce opiekuńczo- wychowawczej. Działania Ośrodka polegają na dokonywaniu diagnozy sytuacji rodziny i na jej podstawie sporządzeniu Planu pracy z rodziną. Plan pracy z rodziną jest skoordynowany z planem pomocy dziecku umieszczonemu w placówce. Celem współpracy GOPS z rodziną biologiczną jest motywowanie rodziców do utrzymywania regularnego kontaktu ze swoimi dziećmi przebywającymi w pieczy zastępczej oraz konsekwentne realizowanie założonych celów.

Ośrodek wspiera rodziny biologiczne w działaniach zmierzających do poprawy ich sytuacji, która stała się bezpośrednią przyczyną występujących problemów opiekuńczo- wychowawczych i kładzie szczególny nacisk na profilaktykę.

Zasoby

Instytucje i organizacje realizujące zadania mieszczące się w zakresie wspierania rodziny oraz inne pełniące funkcje wspierające:

- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Lisewie,
- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Chełmnie,
- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Lisewie,
- Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy,
- Zespół Szkolno-Przedszkolny w Lisewie,
- Szkoła Podstawowa w Krusinie,
- Posterunek Policji w Unisławiu,
- Sąd Rejonowy w Chełmnie,
- Ośrodek Zdrowia w Lisewie,
- kuratorzy sądowi,
- organizacje pozarządowe,

IV. Zadania

Cele szczegółowe Programu	Zadania	Realizator
Zabezpieczenie podstawowych potrzeb bytowych dziecka	Zapewnienie pomocy materialnej i rzeczowej rodzinom wymagającym wsparcia	GOPS w Lisewie
	Objęcie dożywianiem wszystkich członków rodziny, w szczególności dzieci	GOPS w Lisewie
	Monitorowanie sytuacji zdrowotnej dzieci z rodzin wymagających wsparcia	GOPS w Lisewie Ośrodek Zdrowia w Lisewie

		Pedagog Szkolny
	Zapewnienie odpowiednich warunków lokalowych rodzinom wymagającym wsparcia	Urząd Gminy w Lisewie GOPS w Lisewie
Praca z rodziną	Diagnozowanie rodzin wymagających wsparcia	GOPS w Lisewie
	Praca socjalna, w oparciu o plan pracy z rodziną i kontrakt socjalny	GOPS w Lisewie
	Zapewnienie asystenta rodziny w rodzinach wieloproblemowych	Urząd Gminy w Lisewie GOPS w Lisewie
	Kierowanie rodzin do projektów pomocowych	GOPS w Lisewie specjaliści ds. przeciwdziałania uzależnieniom, przemocy, psycholog, terapeuci
	Kierowanie dzieci z rodzin wymagających wsparcia na zajęcia pozaszkolne i pozalekcyjne	GOPS w Lisewie, Zespół Szkolno-Przedszkolny w Lisewie, Szkoła Podstawowa w Krusinie im. Marii Skłodowskiej- Curie , Świetlice wiejskie
	Organizowanie wypoczynku dla dzieci z rodzin wymagających wsparcia	Gminna Komisja Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, GOPS w Lisewie , Zespół Szkolno-Przedszkolny w Lisewie Szkoła Podstawowa w Krusinie im. Marii Skłodowskiej- Curie

Zapobieganie powstawaniu sytuacji kryzysowych wymagających interwencji oraz rozwiązywanie już istniejących zdarzeń i sytuacji	Programy profilaktyczne dla dzieci i młodzieży szkolnej oraz rodziców	Gminna Komisja Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, GOPS w Lisewie , Zespół Szkolno-Przedszkolny w Lisewie Szkoła Podstawowa w Krusinie im. Marii Skłodowskiej- Curie
	Pomoc rodzinom dotkniętym uzależnieniami	GKRPA, psycholog, terapeuta, pracownicy socjalni, dzielnicowy
	Pomoc rodzinom dotkniętym przemocą	Zespół interdyscyplinarny, grupy robocze, psycholog, pracownicy socjalni, dzielnicowy
Interwencja kryzysowa	Zabezpieczenie środków na pobyt dziecka w rodzinie zastępczej i placówkach opiekuńczo – wychowawczych	Urząd Gminy w Lisewie GOPS w Lisewie
	Kierowanie rodzin do projektów wspierająco – korekcyjnych	GOPS w Lisewie
	Prowadzenie monitoringu dziecka w rodzinie dotkniętej sytuacją kryzysową	GOPS w Lisewie
Profilaktyczne działania na rzecz wspierania rodzin	Wspieranie działań organizacji pozarządowych statutowo zajmujących się działalnością na rzecz rodziny, macierzyństwa, rodzicielstwa, upowszechniania i ochrony praw dziecka	organizacje pozarządowe
	Działalność informacyjno – edukacyjna	Urząd Gminy w Lisewie GOPS w Lisewie, Ośrodek Zdrowia Zespół Szkolno-Przedszkolny w Lisewie Szkoła Podstawowa w Krusinie im. Marii Skłodowskiej- Curie

V. Finansowanie

Finansowanie Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2016 – 2018 odbywać się będzie w ramach środków budżetu Gminy Lisewo, środków ujętych w budżecie OPS w Lisewie oraz środków pozabudżetowych pozyskanych z innych źródeł (w tym środki unijne).

VI. Monitorowanie i ewaluacja

Koordynatorem Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2016 – 2018 jest Kierownik Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Lisewie . Ewaluacja Programu odbywać się będzie poprzez sporządzenie rocznego sprawozdania z przeprowadzonych działań w danym roku obowiązywania programu. Sprawozdanie z realizacji Programu sporządzone zostanie na podstawie informacji uzyskanych od podmiotów uczestniczących w realizacji poszczególnych zadań.

Sprawozdanie zbiorcze z realizacji Programu w danym roku, przedłożone zostanie każdego roku Radzie Gminy w Lisewie wraz z wnioskami i potrzebami związanymi z realizacją zadań w kolejnym roku.